

pražský
studentský
summit

BACKGROUND REPORT

Práva domorodých národů

Magdaléna Kolářová
magdalena.kolarova@amo.cz

AMO.CZ

Obsah

1	Jak číst background	3
2	Úvod	3
3	Domorodé národy	3
4	Diskriminace původních obyvatel	4
	4.1 Vyloučení ze společnosti	4
	4.2 Ztráta půdy	5
	4.3 Právo na sebeurčení	5
5	Role OSN	6
	5.1 SOCHUM	6
	5.2 Deklarace OSN o právech původních obyvatel (UNDRIP)	6
	5.3 SDGs	6
6	Shrnutí	7

1 Jak číst background

Tento background report vznikl za účelem seznámení delegátů Pražského studentského summitu s tematikou práv původních obyvatel, které se bude věnovat Třetí výbor OSN – SOCHUM. Dokument poskytuje úvod do problematiky a také základ pro napsání delegátských stanovisek zastupovaných států. Pro jejich tvorbu

je však potřeba dohledat i další zdroje s relevantními informacemi – další prameny za tímto účelem nabízí kapitola *Doplňující a rozšiřující zdroje*. Delegáti by rovněž neměli opomenout kapitolu *Otázky pro jednání* směřující k detailnějším a potenciálně sporným bodům jednání.

2 Úvod

Domorodé národy se stále setkávají s diskriminací a jsou výrazně postiženy koloniálními i postkoloniálními procesy, které zanechaly negativní stopy na jejich přírodním, kulturním i duchovním vlastnictví. O jejich práva se OSN jakožto lidskoprávní organizace zajímá primárně z důvodu napravení křivd minulosti, které mají stále velký dopad na jejich životy. Původní obyvatelé mají ovšem zásadní přínos například díky jejich nepostradatelným znalostem přírodních zákonů, které mohou být velmi užitečné při řešení klimatických otázek.¹

Nedávná pandemie navíc kvůli strukturálním i historickým nerovnostem zasáhla domorodé národy o mnoho více než většinovou společnost a poukázala na jejich diskriminaci ve společnosti, zejména na území globálního Jihu. Mezi nejpatrnější ukazatele, které zvýšily jejich zranitelnost vůči účinkům viru, patří prohlubující se chudoba, sociální vyloučení a omezený až neexistující přístup ke zdravotní péči.²

3 Domorodé národy

Definovat domorodé národy je samo o sobě problematické. V tomto reportu se pracuje s výkladem, že domorodé národy jsou sociální a kulturní skupiny odlišné od většinové společnosti sdílející rodové vazby k přírodním zdrojům zemí, v nichž žijí nebo odkud byly vystěhovány.³ Právě přírodní zdroje a půda, na kterých jsou závislé, jsou úzce spojeny s jejich kulturou, identitou a fyzickým i duchovním blahobytem. Některé domorodé národy si místo oficiálního jazyka země, v níž žijí, stále udržují svůj původní jazyk, mnohé však svůj jazyk jakožto důležitou součást své identity ztratily v důsledku přesídlení nebo vystěhování. Na celé planetě žije přibližně 476 milionů původních obyvatel, čímž tvoří více než 6 % světové populace.^{4 5} Mělo by jít přibližně o pět tisíc různých původních národů, které obývají především státy globálního Jihu a z nichž se 80 % nachází v Asii.^{6 7} Jsou reprezentováni vůdci nebo organizacemi lišících se od představitelů většinové společnosti a jejich tradiční znalosti jsou důležitým faktorem přispívajícím k rozvoji lidstva.⁸

Domorodé národy často postrádají formální uznání své půdy, regionu a přírodních zdrojů, navíc jsou často

„Setkávají se tedy s mnoha překážkami, které jim brání v zapojení se do ekonomiky, přístupu ke spravedlnosti a účasti na politickém rozhodování“

posledními, komu se připisují veřejné investice do základních služeb a infrastruktury.⁹ Setkávají se tedy s mnoha překážkami, které jim brání v zapojení se do ekonomiky, přístupu ke spravedlnosti a účasti na politickém rozhodování. Taková vyloučení a nerovnosti způsobují extrémní chudobu, nedostatečnou kvalitu života i větší zranitelnost vůči dopadům klimatické změny. Přitom jsou to právě domorodé národy, které mají zásadní vědomostní kapitál o tom, jak rizika klimatu a katastrof snížit a jak se budoucím změnám přizpůsobit.¹⁰

Domorodé národy se nacházejí v postkoloniálních kontextech, v nichž jsou prvky koloniality stále patrné.¹¹

Jejich politická, ekonomická, kulturní i sociální práva byla historicky porušována dominantními společnostmi, proto jsou skupinou s nejhorším přístupem k základním

potřebám jako je voda, vzdělání, zdravotní péče a bydlení.¹²

4 Diskriminace původních obyvatel

4.1 Vyloučení ze společnosti

Původní obyvatelé jsou nadměrně zastoupení mezi chudými, nigramotnými a nezaměstnanými, dle údajů OSN žije třetina z nich v extrémní chudobě.¹³ Vyloučení původních obyvatel ze společnosti je důsledkem rasismu a historických křivd kolonizace, porušování jejich kolektivních i individuálních práv a vyvlastňování území i zdrojů.¹⁴ Domorodí obyvatelé jsou jednou z nejvíce vyloučených sociálních skupin, které navíc musí čelit krokům obývaných států, jejichž veřejné politiky často ponechávají stranou specifické sociální a kulturní faktory.¹⁵ Situace se navíc za poslední dvě dekády na některých územích stále zhoršuje.¹⁶ Skupiny původních obyvatel vyžadují zvláštní pozornost a specifická opatření s přihlédnutím na jejich kulturní kontext, místo toho se však stále setkávají s vysokou úrovní socioekonomické marginalizace. I z toho důvodu je třeba klást důraz na respektování práva se odlišovat a pracovat na inkluzivním rozvoji, který nebude opomíjet kulturní specifika původních obyvatel. Ti se totiž převážně v zemích globálního Jihu setkávají s diskriminací až vyčleněním v několika zásadních oblastech.¹⁷

4.1.1. Přístup ke zdravotní péči

Původní obyvatelé se setkávají s různými systematickými překážkami bránícími jim v přístupu ke zdravotní péči. Mezi takové bariéry patří například vysoké náklady a problematická interakce se zdravotnickým personálem, ale i předchozí zkušenosti s rasismem a diskriminací, které způsobují nedůvěru v instituce.¹⁸ Bezproblémový přístup ke zdravotní péči je důležitý a u původních obyvatel obzvlášť, jelikož jejich zdravotní stav je statisticky prokazatelně horší. Více než polovina původních obyvatel starších

35 let má jeden z typů cukrovky, ta přímo ohrožuje existenci některých komunit, můžeme proto mluvit o epidemii diabetu.¹⁹ Chudoba je navíc důležitým faktorem, který zapříčiňuje častější kojeneckou úmrtnost, podvýživu, kardiovaskulární onemocnění, HIV pozitivitu a další infekční choroby, jako je malárie a tuberkulóza. Očekávaná délka života je o 20 let nižší než u nepůvodních protějšků, což je způsobené právě horším zdravotním stavem i častějšími sebevraždami. U původních obyvatel se ve velké míře vyskytují deprese, závislosti a další mentální onemocnění, která jsou mimo jiné způsobena transgeneračním přenosem traumatu z procesů, které byly zapříčiněny kolonizací.^{20 21}

4.1.2. Práce

Navzdory uznání zvláštních práv na ochranu původních obyvatel zažívají členové domorodých národů stále nerovnosti na trhu práce.^{22 23} Tradiční znalosti a postupy, jakými jsou zvyklí plnit úkoly, obvykle nevyhovují nastavení trhu práce, jsou navíc velmi zranitelní ve vztahu k úplnému vyloučení ze zaměstnání, což může vést k prekarizaci (nahrazování plného pracovního poměru jiným druhem pracovněprávního vztahu). Důsledkem je život v extrémní chudobě a téměř žádné sociální jistoty v době stáří.²⁴ Na tuto situaci ještě hůře dopadají ženy, které zažívají diskriminaci i kvůli pohlaví, třídě či etnickému původu, a jsou proto jednou z nejzranitelnějších sociálních skupin vůbec.^{25 26}

„Domorodí obyvatelé jsou jednou z nejvíce vyloučených sociálních skupin, které navíc musí čelit krokům obývaných států, jejichž veřejné politiky často ponechávají stranou specifické sociální a kulturní faktory“

4.1.3. Vzdělávání

Přístup ke vzdělání je jeden z nejdůležitějších sociálních faktorů, které determinují život jednotlivce i jeho rodiny – s vyšším vzděláním roste i kvalita života. Podle statistik UNESCO je úroveň vzdělání domorodých obyvatel nižší než u většinové společnosti, neboť mají jen omezený přístup k formálnímu vzdělávacímu systému. Jejich vzdělávání bylo ještě více postiženo během covidové pandemie, kdy byli kvůli absenci internetu a často i elektřiny od vzdělávání odštěpeni úplně.²⁷ Kromě obecně obtížného přístupu ke vzdělávání původním obyvatelům brání ve studiu i kulturně necitlivý vzdělávací systém, který opomíjí kulturní specifika menštinových komunit.²⁸ Původní obyvatelé totiž důsledkem dlouhodobé historické marginalizace nemívají přístup ke studiu ve svém tradičním jazyce a výuka nezahrnuje témata o domorodé kultuře nebo historii, což má za následek stále postupující zánik těchto znalostí.²⁹

4.2 Ztráta půdy

Domorodí obyvatelé mají zpravidla velmi silné pouto k místu, které po generace obývají. Těsné vazby na půdu a životní styl závislý na trvalé dostupnosti přírodních zdrojů způsobuje, že více než kdokoli jiný trpí negativními dopady změny klimatu. V důsledku kolonialismu a následné globalizace jsou ale často vystěhováváni nebo jim je přístup k půdě velmi omezen,³⁰ což je problematické hned z několika důvodů.

Hlavním z nich je, že více než polovina původních obyvatel zemí globálního Jihu živi své rodiny tradičním způsobem – zemědělstvím.³¹ Taková činnost je však v posledních dekadách velmi omezena nejen přírodními změnami, ale právě i zabíráním půdy. To významně omezuje jejich ekonomické zdroje a prohlubuje problém chudoby, původní obyvatelé jsou tedy v důsledku ztráty půdy (nuceného vysídlování) ještě zranitelnější. Třetí výbor Valného shromáždění OSN označil zásah těžebního průmyslu, agrobiznisu a infrastrukturních megaprojektů za největší hrozbu pro tuto sociální skupinu.³² Vzhledem ke zvyšující se poptávce po přírodních zdrojích a rostoucí konkurenci se vyvíjí ohromný tlak na území tradičně obývaná a využívaná původními obyvateli. Energetika, dřevařství, těžba a (nejen) vládní rozvojové projekty představují jednu z hlavních příčin sporů o vlastnické vztahy k půdě a způsobují znečištění vody a půdy, což místní komunity omezuje na jejich přístupu k základním životním potřebám. Nucené zabírání půdy

je navíc často doprovázeno přítomností vojenských jednotek, což zapříčiňuje přímé i nepřímé násilí na území obývaném původními obyvateli.³³ Země by proto měly zvážit konzultování projektů ohrožujících přírodní zdroje s původními obyvateli a před zahájením získat jejich svobodný a informovaný souhlas.

„Vzhledem ke zvyšující se poptávce po přírodních zdrojích a rostoucí konkurenci se vyvíjí ohromný tlak na území tradičně obývaná a využívaná původními obyvateli“

4.3 Právo na sebeurčení

Jedním z největších sporů této problematiky je princip sebeurčení, z něhož národy odvozují svou legitimitu a z ní vyplývající práva. Pokračování koloniálních a často svévolných systémů definice státu je však do určité míry neslučitelné s jakýmkoli vážným chápáním sebeurčení.³⁴ Státy domorodým osobám a komunitám přidělují nároky, a to včetně těch na konkrétní opatření sociální politiky, pozemková práva a odlišný politický nebo volební status, a podřizují je navíc specifickým pravidlům. Tyto procesy mají svůj původ v administrativních potřebách koloniálních mocností, nikoli domorodých komunit.³⁵ V rámci globalizace však dochází k homogenizaci, tedy ničení lokální rozmanitosti a odlišnosti. Podřizováním se většinovým institucím za účelem naplnění základních individuálních a kolektivních potřeb tedy dochází k tomu, že se původní obyvatelé vzdávají svých tradičních atributů. V dnešním světě je ohrožena existence přibližně 95 % jazyků, z nichž většina patří původním obyvatelům.³⁶ To je jasným důsledkem necitlivých politik. Příkladem může být indická definice domorodých komunit jakožto *scheduled tribes*, která je zařazuje do kategorie zaostalých tříd. Ministerstvo pro kmenové záležitosti zároveň používá administrativní kritéria, mezi

něž patří zaostalost, primitivní rysy a geografická izolace. Ruský definiční zákon zase mluví o početně malých domorodých národech a bez reálných statistických či terénních šetření celou problematiku bagatelizuje.³⁷ Naproti tomu některé latinskoamerické státy, jako je Mexiko,

Kolumbie, Peru nebo Ekvádor, zahrnují do svých definic práv a identit původních obyvatel uznání tradičních politických řádů a autorit, které historicky spravovaly konkrétní území.³⁸

5 Role OSN

Organizace spojených národů uznává rovnost původních obyvatel se všemi ostatními národy a zdůrazňuje potřebu respektovat jejich práva a napravovat křivdy.³⁹ Politiky nadřazující jeden národ nad druhý na základě národní, rasové, náboženské či etnické odlišnosti označuje za rasismus, který je právně neplatný, morálně odsouzeníhodný a společensky nespravedlivý. OSN zřídila institut Zvláštního zpravodaje pro práva původních obyvatel, momentálně jím je Francisco Cali Tzay.⁴⁰

5.1 SOCHUM

Třetí výbor Valného shromáždění OSN je za agendu týkající se původních obyvatel – převážně z lidskoprávního pohledu – zodpovědný. Cílem je napravení starých křivd, ale také zajištění participace domorodých obyvatel na řešení klimatické změny, a to právě vzhledem k jejich nepostradatelným znalostem přírodních zákonů. Třetí výbor vytvořil pracovní verzi Deklarace o právech původních obyvatel, která byla následně zpracována a přijata Valným shromážděním.

5.2 Deklarace OSN o právech původních obyvatel (UNDRIP)

Deklarace OSN o právech původních obyvatel je nejkompexnější mezinárodní dokument, který formuje základní individuální a kolektivní práva a svobody původních obyvatel, včetně zásad respektujícího přístupu k nim ze strany jednotlivých států a dalších aktérů.⁴¹ Přijata byla 13. září 2007 a jako ostatní deklarace Valného shromáždění není právně závazná, jedná se spíše o mezinárodní konsenzus, na němž se podílelo velké množství reprezentantů původních obyvatel.⁴² Původní verzi začala už v 80. letech minulého století zpracovávat Pracovní skupina pro původní populace při OSN. Státy s vysokým zastoupením původních obyvatel však měly ze strachu o územní celistvost problém s konceptem sebeurčení, proto úprava a přijetí deklarace trvala více než dvacet let. Po vyjednání kompromisu mezi zástupci

původních obyvatel a reprezentanty jednotlivých států byl jako součást deklarace implementován článek 46.1, který odmítá jakoukoliv činnost, jež by měla narušit teritoriální integritu nebo politickou jednotu suverénních a nezávislých států.⁴³ Proti jejímu přijetí nakonec hlasovaly jen státy s anglosaským právním systémem – Austrálie, Kanada, Nový Zéland a USA.⁴⁴

Obsahem deklarace je především důraz na lidská práva a svobody původních obyvatel, zajištění práva na sebeurčení, práva na svobodný hospodářský, kulturní a sociální rozvoj a práva udržovat si odlišné instituce. Zároveň se vymezuje proti diskriminaci, násilnému vystěhovávání, asimilaci či jakémukoliv způsobu ničení jejich kultury. Mimo jiné klade důraz i na přijetí opatření k zajištění ochrany dětí před pracovním vykořisťováním.⁴⁵

5.2.1. SWAP

SWAP (*System-Wide Action Plan*) je akčním plánem z roku 2015, jež vznikl za účelem dosažení cílů výše popsané Deklarace o právech původních obyvatel. Jedná se o rámcování činností, které vedou k naplnění jejího obsahu, konkrétně různých mediálních a informačních kampaní, implementace politik, strategií a plánů, podpory platform k dialogu mezi aktéry, mapování stávajících standardů nebo tvorby metodik.⁴⁶

5.3 SDGs

Cíle udržitelného rozvoje (dále jen SDGs) jsou plánem pro lepší budoucnost navazující na MDGs (*Millennium Development Goals*).⁴⁷ Ty byly kritizovány za nedostatečnou pozornost domorodým národům, které nebyly přímou součástí cílů ani indikátorů. V tom se agenda SDGs liší, a má proto pro původní obyvatele velký význam. Skupina původních obyvatel (*The Indigenous Peoples Major Group* – dále jen IPMG) byla spolu s mládeží, ženami, odbory aj. jednou z devíti hlavních skupin zastoupených v OSN s oficiálním hlasem a právem zasahovat do jednání mezi členskými státy při projednávání agendy SDGs. Cílem skupiny IPMG během jednání bylo

poskytnout příležitost k nápravě historických nespravedlností vyplývajících z diskriminace a nerovností, na které původní obyvatelé po celém světě stále doplácí.⁴⁸ Cíle a ukazatele SDGs v současné podobě tedy odráží jejich práva a vztah k zemím, územím a přírodním zdrojům.

Zklamáním z jednání však pro IPMG byla nevyslyšená snaha o zahrnutí práva domorodých obyvatel na

jimi určený rozvoj, práva na půdu, území a zdroje, uznání domorodých znalostí či udržitelné využívání a řízení zdrojů biologické rozmanitosti.⁴⁹ Navzdory aktivní účasti domorodých obyvatel v průběhu celého procesu nebyla většina těchto obav konkrétně zohledněna v SDGs.

6 Shrnutí

Problematika původních obyvatel je v lecčem podobná problematikám ostatních marginalizovaných skupin, především v procesech, které se dějí při vyloučení skupiny ze společnosti. Otázka původních obyvatel má však jasná kulturní specifika, na něž je třeba při hledání vhodných řešení klást důraz. Ačkoliv se

z lidskoprávního pohledu zdá být jasné, jakými směry by se měly politiky mezinárodní organizace vydat, je třeba myslet na to, že tyto politiky nejsou vždy v zájmech jednotlivých států. Hledání kompromisů při jednání proto bude pravděpodobně velmi náročné.

Otázky pro jednání

- Jak jsou ve vašem státě zastoupeny domorodé národy?
- Jaké politiky vůči původním obyvatelům váš stát přijal?
- Hlasoval váš stát pro přijetí Deklarace OSN o právech původních obyvatel?
- Podnikl váš stát nějaké kroky, které by byly kulturně citlivé vůči původním obyvatelům (např. v oblasti školství, práce, zdravotnictví)?

Doporučené zdroje

1. United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples
https://social.desa.un.org/sites/default/files/migrated/19/2018/11/UNDRIP_E_web.pdf
2. Special Rapporteur on the rights of Indigenous Peoples
<https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-indigenous-peoples>
3. Human Rights Topic: Indigenous peoples
<https://www.ohchr.org/en/topic/indigenous-peoples>
4. Amnesty International
<https://www.amnesty.org/en/what-we-do/indigenous-peoples/>
5. MUNUC 33
https://munuc.org/wp-content/uploads/2020/12/SOCHUM_FINAL.pdf
6. Land loss threatens indigenous communities worldwide
<https://www.dw.com/en/land-loss-threatens-indigenous-communities-worldwide/a-44997211>
7. Life as a Young and Native American | Indigenous Voices
<https://www.youtube.com/watch?v=GiS44Yn1AN8>

- ¹ 13 Climate action: Indigenous Knowledge and Climate Change. UNESCO [online]. [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://en.unesco.org/links/climatechange>
- ² LASTRA-BRAVO, Javier. Indigenous Peoples, Uncertainty and Exclusion in the Global South in Periods of the Pandemic. *Anxiety, Uncertainty, and Resilience During the Pandemic Period - Anthropological and Psychological Perspectives* [online]. IntechOpen, 2021, 2021-11-3 [cit. 2023-03-12]. ISBN 978-1-83968-119-6. Dostupné z: doi:10.5772/intechopen.98785
- ³ Indigenous Peoples. *The World Bank* [online]. 2022 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/topic/indigenouspeoples>
- ⁴ Indigenous Peoples. *The World Bank* [online]. 2022 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/topic/indigenouspeoples>
- ⁵ LASTRA-BRAVO, Javier. Indigenous Peoples, Uncertainty and Exclusion in the Global South in Periods of the Pandemic. *Anxiety, Uncertainty, and Resilience During the Pandemic Period - Anthropological and Psychological Perspectives* [online]. IntechOpen, 2021, 2021-11-3 [cit. 2023-03-12]. ISBN 978-1-83968-119-6. Dostupné z: doi:10.5772/intechopen.98785
- ⁶ ZPRÁVA o porušování práv původních obyvatel ve světě, včetně zabírání půdy: A8-0194/2018. *Evropský parlament* [online]. 2018 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0194_CS.html
- ⁷ ŠAVELKOVÁ, Livia, Jana JETMAROVÁ a Tomáš BOUKAL, ed. *Původní obyvatelé a globalizace*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2021. Antropos (Pavel Mervart). ISBN 978-80-7465-487-9
- ⁸ ZPRÁVA o porušování práv původních obyvatel ve světě, včetně zabírání půdy: A8-0194/2018. *Evropský parlament* [online]. 2018 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0194_CS.html
- ⁹ Indigenous Peoples. *The World Bank* [online]. 2022 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/topic/indigenouspeoples>
- ¹⁰ 13 Climate action: Indigenous Knowledge and Climate Change. UNESCO [online]. [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://en.unesco.org/links/climatechange>
- ¹¹ Quijano A. Coloniality of Power, Eurocentrism and Latin America. *Nepantla. Views from South*. 2000; 533-580.
- ¹² LASTRA-BRAVO, Javier. Indigenous Peoples, Uncertainty and Exclusion in the Global South in Periods of the Pandemic. *Anxiety, Uncertainty, and Resilience During the Pandemic Period - Anthropological and Psychological Perspectives* [online]. IntechOpen, 2021, 2021-11-3 [cit. 2023-03-12]. ISBN 978-1-83968-119-6. Dostupné z: doi:10.5772/intechopen.98785
- ¹³ Consent, Participation of Indigenous Peoples in Decisions Affecting Them Vital to Advancing Their Rights, Special Rapporteur Tells Third Committee. *United Nations: Third Committee* [online]. 2017 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://press.un.org/en/2017/gashc4203.doc.htm?fbclid=IwAR2TpUoCDkRDNIO7pdf_WzAD1oYAqFF46kKA_IPQI4wwd9kiFQ3oNIBnsM
- ¹⁴ Consent, Participation of Indigenous Peoples in Decisions Affecting Them Vital to Advancing Their Rights, Special Rapporteur Tells Third Committee. *United Nations: Third Committee* [online]. 2017 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://press.un.org/en/2017/gashc4203.doc.htm?fbclid=IwAR2TpUoCDkRDNIO7pdf_WzAD1oYAqFF46kKA_IPQI4wwd9kiFQ3oNIBnsM
- ¹⁵ LASTRA-BRAVO, Javier. Indigenous Peoples, Uncertainty and Exclusion in the Global South in Periods of the Pandemic. *Anxiety, Uncertainty, and Resilience During the Pandemic Period - Anthropological and Psychological Perspectives* [online]. IntechOpen, 2021, 2021-11-3 [cit. 2023-03-12]. ISBN 978-1-83968-119-6. Dostupné z: doi:10.5772/intechopen.98785
- ¹⁶ Impacts on Indigenous Peoples. *Statistics Canada* [online]. 2020 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/pub/11-631-x/2020004/s7-eng.htm>
- ¹⁷ LASTRA-BRAVO, Javier. Indigenous Peoples, Uncertainty and Exclusion in the Global South in Periods of the Pandemic. *Anxiety, Uncertainty, and Resilience During the Pandemic Period - Anthropological and Psychological Perspectives* [online]. IntechOpen, 2021, 2021-11-3 [cit. 2023-03-12]. ISBN 978-1-83968-119-6. Dostupné z: doi:10.5772/intechopen.98785
- ¹⁸ DAVY, Carol, Alexa MCARTHUR, Zachary MUNN a Alex BROWN. Access to primary health care services for Indigenous peoples: A framework synthesis. *International Journal for Equity in Health* [online]. 2016 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://equityhealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12939-016-0450-5>
- ¹⁹ Health. *United Nations: Department of Economic and Social Affairs Indigenous Peoples* [online]. 2018 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/mandated-areas1/health.html>
- ²⁰ Health. *United Nations: Department of Economic and Social Affairs Indigenous Peoples* [online]. 2018 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/mandated-areas1/health.html>
- ²¹ ZPRÁVA o porušování práv původních obyvatel ve světě, včetně zabírání půdy: A8-0194/2018. *Evropský parlament* [online]. 2018 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0194_CS.html

²² ILO. Implementing the ILO Indigenous and Tribal Peoples Convention No. 169: Towards an inclusive, sustainable and just future. Geneva; 2019.

²³ LASTRA-BRAVO, Javier. Indigenous Peoples, Uncertainty and Exclusion in the Global South in Periods of the Pandemic. *Anxiety, Uncertainty, and Resilience During the Pandemic Period - Anthropological and Psychological Perspectives* [online]. IntechOpen, 2021, 2021-11-3 [cit. 2023-03-12]. ISBN 978-1-83968-119-6. Dostupné z: doi:10.5772/intechopen.98785

²⁴ UN. Social protection for indigenous peoples and ethnic. Genf: UN; 2018. 3p.

²⁵ Crenshaw K. Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color. *Stanford Law Review*; 1999; 1.241-2.299. DOI: 10.2307/1229039

²⁶ LASTRA-BRAVO, Javier. Indigenous Peoples, Uncertainty and Exclusion in the Global South in Periods of the Pandemic. *Anxiety, Uncertainty, and Resilience During the Pandemic Period - Anthropological and Psychological Perspectives* [online]. IntechOpen, 2021, 2021-11-3 [cit. 2023-03-12]. ISBN 978-1-83968-119-6. Dostupné z: doi:10.5772/intechopen.98785

²⁷ Lopez E. COVID-19 pandemic and indigenous and non-indigenous students in Mexico [Internet]. 2020. Available from: <https://gemreportunesco.wordpress.com/2020/06/12/covid-19-pandemic-and-indigenous-and-non-indigenous-students-in-mexico/> [Accessed: 2021-06-04]

²⁸ SOCHUM: Social, Humanitarian & Cultural Committee. *NHSMUN* [online]. 2020 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://imuna.org/nhsmun/nyc/committees/sochum-social-humanitarian-cultural-committee/>

²⁹ United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples. *United Nations: Main Committee* [online]. 2007 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/wp-content/uploads/sites/19/2018/11/UNDRIP_E_web.pdf

³⁰ LASTRA-BRAVO, Javier. Indigenous Peoples, Uncertainty and Exclusion in the Global South in Periods of the Pandemic. *Anxiety, Uncertainty, and Resilience During the Pandemic Period - Anthropological and Psychological Perspectives* [online]. IntechOpen, 2021, 2021-11-3 [cit. 2023-03-12]. ISBN 978-1-83968-119-6. Dostupné z: doi:10.5772/intechopen.98785

³¹ ILO. Implementing the ILO Indigenous and Tribal Peoples Convention No. 169: Towards an inclusive, sustainable and just future. Geneva; 2019.

³² Consent, Participation of Indigenous Peoples in Decisions Affecting Them Vital to Advancing Their Rights, Special Rapporteur Tells Third Committee. *United Nations: Third Committee* [online]. 2017 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://press.un.org/en/2017/gashc4203.doc.htm?fbclid=IwAR2TpUoCDkRDNIO7pdf_WzAD1oYAqFF46kKA_IPQL4wwwd9kiFQ3oNIBnsM

³³ ARELLANO, Astrid a Yvette Sierra PRAELI. A look at violence and conflict over Indigenous lands in nine Latin American countries. *MONGABAY* [online]. 2022 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://news.mongabay.com/2022/05/a-look-at-violence-and-conflict-over-indigenous-lands-in-nine-latin-american-countries/>

³⁴ DE COSTA, Ravi. Self-Determination and State Definitions of Indigenous Peoples. *E-INTERNATIONAL RELATIONS* [online]. 2014 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.e-ir.info/2014/05/14/self-determination-and-state-definitions-of-indigenous-peoples/>

³⁵ DE COSTA, Ravi. Self-Determination and State Definitions of Indigenous Peoples. *E-INTERNATIONAL RELATIONS* [online]. 2014 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.e-ir.info/2014/05/14/self-determination-and-state-definitions-of-indigenous-peoples/>

³⁶ Expert group meeting on the theme "Indigenous languages: preservation and revitalization (articles 13, 14 and 16 of the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples)". *United Nations: Economic and Social Council* [online]. 2016 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N16/055/48/PDF/N1605548.pdf?OpenElement>

³⁷ Shapovalov, A. Straightening Out the Backward Legal Regulation of 'Backward' Peoples' Claims to Land in the Russian North: The Concept of Indigenous Neomodernism. *Georgetown International Environmental Law Review*, 17(3): 435-69

³⁸ DE COSTA, Ravi. Self-Determination and State Definitions of Indigenous Peoples. *E-INTERNATIONAL RELATIONS* [online]. 2014 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.e-ir.info/2014/05/14/self-determination-and-state-definitions-of-indigenous-peoples/>

³⁹ United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples. *United Nations: Main Committee* [online]. 2007 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/wp-content/uploads/sites/19/2018/11/UNDRIP_E_web.pdf

⁴⁰ Special Rapporteur on the rights of Indigenous Peoples. *United Nations: United Nations Human Rights Office of the High Commissioner* [online]. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-indigenous-peoples>

⁴¹ ŠAVELKOVÁ, Livia, Jana JETMAROVÁ a Tomáš BOUKAL, ed. *Původní obyvatelé a globalizace*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2021. Antropos (Pavel Mervart). ISBN 978-80-7465-487-9

⁴²CHARTERS, Claire. International Expert Group Meeting on the theme Implementation of the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples: The role of the Permanent Forum on Indigenous Issues and other indigenous specific mechanisms (article 42). *United Nations: DEPARTMENT OF ECONOMIC AND SOCIAL AFFAIRS* [online]. New York, 2017 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/2017/egm/ClaireCharters.pdf>

⁴³United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples. *United Nations: Main Committee* [online]. 2007 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/wp-content/uploads/sites/19/2018/11/UNDRIP_E_web.pdf

⁴⁴United Nations Declaration On The Rights Of Indigenous Peoples. *United Nations: Department of Economic and Social Affairs* [online]. 2007 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://social.desa.un.org/issues/indigenous-peoples/united-nations-declaration-on-the-rights-of-indigenous-peoples>

⁴⁵United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples. *United Nations: Main Committee* [online]. 2007 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/wp-content/uploads/sites/19/2018/11/UNDRIP_E_web.pdf

⁴⁶System-Wide Action Plan (SWAP). *United Nations: Department of Economic and Social Affairs* [online]. 2016 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://social.desa.un.org/issues/indigenous-peoples/system-wide-action-plan-swap>

⁴⁷What do the SDGs mean for the world's Indigenous Peoples? [online]. 2019 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://waccglobal.org/what-do-the-sdgs-mean-for-the-worlds-indigenous-peoples/>

⁴⁸What do the SDGs mean for the world's Indigenous Peoples? [online]. 2019 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://waccglobal.org/what-do-the-sdgs-mean-for-the-worlds-indigenous-peoples/>

⁴⁹What do the SDGs mean for the world's Indigenous Peoples? [online]. 2019 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://waccglobal.org/what-do-the-sdgs-mean-for-the-worlds-indigenous-peoples/>

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a G20.

Asociace pro mezinárodní otázky

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Magdaléna Kolářová

Autorka je spolupracovnicí Asociace pro mezinárodní otázky a členkou přípravného týmu Pražského studentského summitu.

Autor: Magdaléna Kolářová

Imprimatur: Tereza Jedličková

Jazyková úprava: Vendula Voláková, Barbora Trčková, Sára Abboudová

Faktická korektura: Pavel Tichý, Matěj Hulička

Sazba: Tereza Hrachovcová

Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

**Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) pro
potřeby XXVIII. ročníku Pražského studentského summitu.**

© AMO 2022

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460

e-mail: summit@amo.cz

IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz